

Поводом текста [Маринка М. Вучинића "Миљенко Дерета као добровољни сведок"](#)

Читајући текстове и писма који су објављени поводом обраћања Добрице Ћосића и полемике која се развила, морам да изразим задовољство барем тиме што смо показали да упркос различитим ставовима можемо да разговарамо. Истина, ја нисам ни у једном тренутку под наводнике стављао идеолошка опредељења оних које сам у текстовима помињао, нити уврељиво постављао питања о постојању оргнаизација које неки заступају. Без обзира на то, ја ћу поново без увреда образложити своје ставове, и оно што је Социјалдемократска омладина својим писмом поручила господину Ћосићу.

Као аутор писма које је господин Дерета у свом ауторском тексту у Политици [\[1\]](#) помињао, а господин Вучинић дао тумачење истог, морам да разјасним неке ствари. Пре свега, ни ја, ни СДО нисмо тражили ексклузивне кривце за крвави распад Југославије. Не верујемо да постоји ексклузивитет кривице, већ верујемо да постоји индивидуална одговорност. Као неко ко делује у Србији, пре свега и живи у Србији, ја верујем да је мој посао да се бавим ониме што се дешава у Србији, и за шта је Србија одговорна. Када кажем Србија, мислим на војни и политички врх државе. Као грађанин Србије ја ћу се бавити ониме за шта су ти људи одговорни, а грађанима и грађанкама Хрватске, Босне и Херцеговине, Косова (како год га посматрали) остављам да се баве кривицом њихових вођа. То уверење делим са људима из Социјалдемократске омладине. Ако тражите оправдање зашто ми размишљамо на тај начин, постоји један пример да је то добар начин размишљања. По завршетку Другог светског рата Немачка је спровела процес денацификације, Вили Брант је клечао, Немце и Немице је било срамота, Ричард фон Вајцзекер се извинио у Бундестагу. Иако су после свега тога имали пуно морлано право да поставе питање одговорности за злочине које су у Немачкој починили Савезници, они то нису урадили. Савезницима на част што за то нико није одговарао.

Социјалдемократска омладина себе никада није видела као револуционарни постоктобарски суд, јер ми у револуционарне судове не верујемо. Верујемо у судове који осуђују говор мржње и злочине, и у Тужилаштво коме није важно да ли је неко левичар или десничар, које је националности и како се зове. Што се „Службеног гласника“ тиче, врло сам добро упознат са тиме да службени гласник објављује дела људи који припадају најразличитијим идеолошким правцима. Са том издавачком политиком се апсолутно слажем, и овој издавачкој кући то нећу никад замерити. Оно што је замерено је издавање Ћосићевог „Времена змија“ који садржи говор мржње. Да разјасним, нема наше левичарске мере и не бисмо забрањивали штампање књига аутора и ауторки који нису левичари и левичарке, докле год њихови ставови не вређају друге и докле год се у исказивању истих не користи говор мржње.

Ако говоримо о Биљани Србљановић и њеном иступу, одмах ћу Вам рећи зашто нисмо реаговали. Ја ћу се сложити да је госпођа Србљановић користила увреде у свом писању на друштвеним мрежама, а од Вас ћу очекивати да разумете разлику између увреде и говора мржње. Не желим да правдам увреде, које сви, па и ја, понекад користимо, и мислим да нису начин да се јавно говори, али морам да напоменем следеће. Чак и то вређање је нешто за шта госпођу Србљановић нико не може да терети за изеречене вредносне оцене, јер господин Ћосић, као бивши политичар, а сада као јавна личност, трпи већи степен критике. Другим речима, као јавна личност Ћосић може да трпи чак и увреду на његов рачун. Ово не тврдим произвољно, већ на основу пресуде Европског суда за људска права у случају Лингенс против Аустрије [\[2\]](#). Да резимирам, ово није како ви тврдите „школски пример говора мржње“ већ школски пример за тај већи степен критике који јавне личности могу да трпе.

Већ је мислим свима и јасно да рат који се догодио није био последица идеологије југословенства, већ је био последица национализма, без обзира на њихове предзнаке. Национализми су се хранили једни другима, а идеје и ставови Добрице Ћосића су управо

доказ тога национализма. Не само да су доказ, већ су те идеје инспирисале национализме. О тврдњи да нам није важно како су биране српске жртве сам већ нешто рекао. Ако желите да то чујете директно, да и српске жртве су биране на основу имена. На нама је да се бавимо одговорношћу за злочине почињене у наше име. Искористићу прилику да Вас замолим, а и све друге које то раде, да не говорите да нас није брига за српске жртве, јер нас то вређа. Нас је брига за све жртве, и зато смо и подржали иницијативу за оснивање Регионалне комисије за утврђивање чињеница о свим жртвама ратних злочина и других тешких кршења људских права на простору некадашње Југославије, од 1991. до 2001.

Никад нисмо, и нећемо тврдити да је неки народ ксенофобичан, геноцидан, злочиначи, па ни српски. Ни једном народу се не може приписати нешто таквом врстом генерализације. За злочине су одговорни појединци који за исте треба да одговарају. Идеју о колективној одговорности која се намеће српском народу створили су управо они који би да тиме замаскирају своју индивидуалну кривицу. Ту флоскулу о колективној одговорности они користе да задобију подршку, себе представе као јунаке и мученике. Ми у колективну одговорност не верујемо, али верујемо у нашу одговорност да се злочини не понове.

За крај, мислимо да Добрица Ћосић има право на слободу говора, као и сваки грађанин и свака грађанка ове земље. Ипак, та слобода говора је ограничена и законом. Ми ту слободу говора поштујемо, а у писму господину Ћосићу смо изразили наш политички став и идеолошко неслагање са његовим идејама. Нисмо имали ни намеру, нити смо то урадили, да господину Ћосићу одузмемо право на слободу говора. Надам се да сам овим писмо разјаснио ставове Социјалдемократске омладине који су изнети у одговору господину Ћосићу.

(Аутор је генерални секретар Социјалдемократске омладине)

---

[1] <http://www.politika.rs/pogledi/Miljenko-Dereta/Sejao-vetar-poznjeo-oluju.lt.html>

[2] <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-94176>